

Un precedent lògic

Encara avui, la paraula "sexe", relacionada amb deficients mentals, desperta ignorants reticències socials. En aquest sentit, el precedent establert per l'Audiència de València és lògic en una societat que pretén ser avançada. Un precedent humanament lògic.

Matilde Sánchez ha rebut autorització de l'Audiència de València per a esterilitzar la seua filla Verònica. La jove té 20 anys i pateix la síndrome de Down. Els especialistes estimen que la seua edat mental no sobrepassa la d'una nena de 6 anys.

La resolució de l'Audiència és el final d'un llarg camí que va començar fa dos anys, quan Matilde Sánchez va decidir utilitzar la via legal per tal d'obtenir permís judicial per a l'esterilització de la seua filla, que no tolera els anticonceptius convencionals i es veu incapacitada per a desenvolupar el paper de mare. Beatriz Sobremonte, titular del Jutjat número 11 de Primera Instància, va acudir al doctor psiquiatre Barceló Iranzo perquè examinara Verònica. El metge va desaconsellar l'esterilització, i la jutgessa, d'acord amb l'informe mèdic, va denegar el permís, argumentant "raons de consciència." Finalment, la Secció Tercera de l'Audiència de València ha concedit el vist-i-plau a la mesura anticonceptiva, després del recurs d'apel·lació presentat per la mare i l'advocada Hermínia Royo. Ens trobem davant d'un precedent jurídic: per primera vegada a l'estat espanyol, un tribunal superior contradiu la decisió d'un jutge en una qüestió com aquesta.

El molt delicat tema de l'esterilització de disminuïts psíquics ha provocat controvèrsia des que la presentació el 1989 d'una esmena de Minoria Catalana va trobar ressò al Congrés de Diputats. La proposta es va plasmar en unes modificacions en el codi penal, durament rebutjades per la Conferència Episcopal i pel PP, a partir de les quals es va elaborar l'article 428 del Codi Penal. Segons aquest text, la decisió en una demanda d'esterilització correspon al jutge, "a petició del representant legal de l'incapaç, i després d'haver sentit el dictamen mèdic de dos especialistes, el Ministeri Fiscal i prèvia exploració de l'incapaç." El 1992, el Parlament Europeu va aprovar un informe sobre els drets dels deficients mentals que preveu la possibilitat de l'esterilització com a últim recurs una vegada descartats altres mètodes anticonceptius. Únicament el Partit Popular europeu i la delegació socialista italiana no l'acceptaren. Ja el 1994, el Tribunal Constitucional espanyol va resoldre que l'article 428 del Codi Penal que possibilita l'esterilització no era en absolut contrari a la Constitució. La presa de posició de l'Alt Tribunal va ser promoguda per una qüestió d'inconstitucionalitat sobre

aquest tema plantejada pel Jutjat de Primera Instància número 5 de Barcelona.

Així doncs, fins arribar a l'actual sentència, la jurisprudència s'ha enfrontat al tema diverses vegades amb distinta intensitat. Ha quedat demostrat que quan el criteri dels jutges, que tenen un enorme poder de decisió en casos com el de Verònica, es regeix per preceptes morals interns i individuals ("pertanyents a l'ortodòxia cristiana i catòlica", segons la sentència que afecta la jutgessa Sobremonte), en compte d'actuar com l'òrgan públic representant d'una societat, es poden produir decisions fàcilment qüestionables. Que els afectats per la síndrome de Down tenen l'instint sexual d'acord amb la seua edat física, és cosa reconeguda pels experts. Que un adequat desenvolupament de la sexualitat i de la càrrega afectiva d'aquestes persones pot millorar la seua existència —de la mateixa manera que millora la dels no deficients mentals—, també. La sentència de València ha confirmat que han de valorar-se els aspectes esmentats per damunt dels dictats singulars i interns dels jutges, si és que realment desitgem considerar cívica l'estructura col·lectiva que ens envolta. La jurisprudència ha donat un pas endavant amb aquesta determinació, oferint una mostra de maduresa i de comprensió envers les necessitats d'un col·lectiu habitualment observat amb commiseració, al qual generalment es coneix des de la distància. Ara la distància s'ha escurçat. Però ho ha fet només una mica, perquè aquest progrés, aquest reconeixement imprescindible de la sexualitat dels deficients psíquics, hauria d'anar acompanyat, entre altres coses, d'educació sexual als centres educatius i a les famílies dels afectats. Encara avui, la paraula "sexe", relacionada amb deficients mentals, desperta ignorants reticències socials. En aquest sentit, el precedent establert per l'Audiència de València és lògic en una societat que pretén ser avançada. Un precedent humanament lògic.